

Samenwerking is de basis

Zonder samenwerking zouden ze nooit zo ver zijn gekomen. Loonbedrijf Kuunders uit Deurne en Demac, een coöperatie van een veertigtal varkenshouders, hebben op het gebied van mestverwerking de handen ineengeslagen en zijn voortvarend op weg. "Samen blijven we verder innoveren."

Het verhaal van Ricus Kuunders en John van Paassen begint in 2006, aan het einde van de Minas-periode. "We waren allebei op zoek", vertelt Kuunders. "Als loonbedrijf was ik op zoek naar continuïteit. De periodes dat we mest konden uitrijden, werden al maar korter door de nieuwe mestwet. Door het stelsel van gebruiksnormen, dus aanwenden wat een plant of gewas nodig heeft, werd het een heel andere manier van omgaan met deze regelgeving", vertelt hij. Er moest een betere manier van benutting van de waardevolle mineralen uit mest komen dan tot dan toe het geval was. "Iedereen vindt het vreemd dat je kunstmest moet

kopen om een gewas optimaal te laten groeien, terwijl we zelf alle benodigde mineralen hebben, alleen zitten ze verkeerd verpakt", stelt Kuunders. Van Paassen was met Demac ook op zoek. "We hadden een mobiele mestscheider, maar waren op zoek naar een vaste locatie, een plek waar we het totale verwerkingsproces konden oppakken."

Ze kwamen met elkaar in contact via de lokale afdeling van ZLTO en het bleek dat hun denkwijzen bij elkaar pasten. "Ik wilde een vaste locatie, waarvan de ontsluiting goed was en waarvan het bedrijf ook fatsoenlijk zou zijn", zegt Van Paassen. Kuunders paste in dat straatje. "Het belangrijkste is dat het klikt", zegt Kuunders, "en dat er voor beide bedrijven iets valt te winnen."

De plannen werden uitgewerkt en Kumac werd opgericht. Er werd gekozen voor een besloten vennootschap. Het loonbedrijf verhuurt onroerend goed aan de BV, verzorgt de administratie, beheert de machines en verzorgt het transport. Demac verhuurt zijn machines aan de BV en zorgt voor klandizie. "We hebben voor deze constructie gekozen omdat, als het misloopt, we de boel eenvoudig kunnen splitsen. We zijn beide voor vijftig procent eigenaar", legt Van Paassen uit. "Die constructie zorgt voor rust in de samenwerking. Je hebt beide niks te verliezen. Dat komt de samenwerking alleen maar ten goede."

Continuïteit

Op de locatie van loonbedrijf Kuunders staan nu een mestverwerkingsinstallatie en een osmose-installatie. Leden van Demac leveren op contractbasis maandelijks een vastgestelde hoeveelheid mest aan. Zij hebben een leveringsplicht en Kumac een afnameplicht. Loonbedrijf Kuunders haalt de mest op, die op het bedrijf wordt verwerkt. In de ontvangst-

silo zit van minimaal tien varkenshouders mest om een zo homogeen mogelijke kwaliteit te krijgen. Dit is belangrijk voor een goede verwerking. Binnen in de loods wordt de mest gescheiden in een dikke en een dunne fractie door onder andere gebruik te maken van een zeeffbandpers. De dikke fractie wordt afgezet onder de geregistreerde handelsnaam Fertex. De dunne fractie krijgt vervolgens enkele behandelingen, waarna die helemaal vrij is van zwevende deeltjes. Dan gaat deze fractie in de omgekeerde osmose. Daardoor ontstaan twee nieuwe eindproducten, namelijk loosbaar water en een vloeibaar concentraat, dat wordt afgezet onder de naam Fertraat. Het Fertex wordt afgezet via Mestac en gaat onder meer naar vergistingsinstallaties en akkerbouwers in Zeeland en via een composteerbedrijf naar Frankrijk. Het Fertraat wordt lokaal afgezet als kunstmestvervanger en het water wordt geloosd op het oppervlaktewater. "Voor een loonbedrijf is deze manier van werken totaal anders", zegt Kuunders. "We zijn gewend om te werken met pieken en dalen, maar doordat we continu dezelfde aanvoer hebben, kunnen we het transport al van tevoren inplannen. Vaak nemen vrachtwagens die bijvoorbeeld terugkomen uit Zeeland de mest bij de varkenshouders als retourvracht mee. Op die manier kunnen we efficiënt met ons transport omgaan. Over het jaar gezien geeft deze tak continuïteit aan het bedrijf."

Samenwerking betekent aanpassen aan de andere partij. "Zo hebben we afgesproken dat alleen leden van Demac mogen leveren en dat Kuunders al het transport doet", zegt Van Paassen. "Samenwerking heeft een grote impact op beide partijen. Ricus had opeens een vreemde op zijn erf lopen. Daar moet je mee om kunnen gaan. Je moet ineens rekening gaan houden met een ander", aldus Van Paassen.

Ricus Kuunders (links) en John van Paassen, de twee initiatiefnemers en de directeuren van Kumac.

◀ De zeefdrukband scheidt de mest in een dunne en een dikke fractie.

◀ Het duurde twee jaar voordat de osmose-installatie naar behoren functioneerde.

◀ Water in verschillende fases van het proces.

◀ Een van de eindproducten: kraakhelder water.

“Het is zeker geen vrijheid, blijheid”, vult Kuunders aan. “Je hebt allebei je verantwoordelijkheden en je moet je aan de gemaakte afspraken houden.”

De samenwerking is in de afgelopen jaren flink getest. “Je gaat met elkaar iets aan waarvan je totaal niet weet hoe het zal lopen”, zegt Van Paassen. “Dan merk je dat je echt vierkant achter je bedrijf moet staan en vertrouwen in elkaar moet hebben om zo’n bedrijf samen op te bouwen. We wisten dat het een zware bevalling zou zijn. Soms verwijt je elkaar dingen, maar daar moet je uiteindelijk overheen stappen om verder te kunnen”, aldus Van Paassen. Door de vasthoudendheid van beide partijen is mestverwerking duidelijk op de kaart gezet, zo menen de ondernemers.

Osmose-installatie

“Onze eerste stap was de voorscheiding goed onder de knie krijgen”, vertelt Kuunders. “Er moest een zo schoon mogelijke vloeistof ontstaan, die geschikt was voor onze osmose-installatie, anders zou deze binnen de kortste keren verstopt raken. We hebben er een jaar over gedaan om dit te bereiken. Daarna kwam de osmose-installatie. De eerste die we hadden gekocht, bleek totaal niet te functioneren. “We zijn er totaal twee jaar mee bezig geweest”, vertelt Van Paassen. “Twee jaar dingen uitproberen, andere technieken proberen. Boeren hadden al geïnvesteerd en hebben dus twee jaar op resultaat moeten wachten”, zegt Van Paassen. “Ik heb er slapeloze nachten van gehad”, vertelt Kuunders. “Je kunt niet telkens als er eens wat mislukt weer bij de bank aankloppen voor nog eens honderdduizend euro.”

Uiteindelijk is de gekochte osmosemachine met een slijptol uit elkaar gehaald en hebben ze die zelf van de grond af aan opnieuw opgebouwd. “Ons uitgangspunt was dat het restproduct, het water, van zo’n kwaliteit moest zijn dat we het konden lozen op het oppervlaktewater”, legt Kuunders uit. “Met de juiste techniek en hulpstoffen hebben we het stikstofgehalte ruim onder de grens van tien milligram per liter gekregen. Daarbij was het van belang dat we zoveel mogelijk water konden onttrekken. Dat geeft een hogere mineralenconcentratie in het Fertraat en het is een besparing op de transportkosten.”

Ook wilden ze dat de machine continu zou kunnen draaien. Het mestverwerkingsproces moest nu eenmaal 24 uur per dag door kunnen gaan. “In eerste instantie ging dat niet, omdat de buizen regelmatig gespoeld moeten worden”, legt Van Paassen uit. “Maar we hebben een constructie weten te bedenken waarbij we nu zeven secties hebben aangelegd, waarvan er zes continu draaien en telkens een andere wordt gespoeld. Ook

het water hebben we van de juiste kwaliteit kunnen krijgen.” Van Paassen loopt naar de tank en komt met een glaasje kraakhelder water terug. “Alleen omdat het niet gepasteuriseerd is, kan het niet worden aangemerkt als drinkwater, maar terug naar de natuur kan het wel”, vertelt hij. Aan de overkant van de weg steekt een pijp uit de slootkant, waar een gestage stroom water uit komt zetten.

De ambitie is nu groeien. Het bedrijf begon met de verwerking van 50.000 kuub mest, groeide sinds september al naar 70.000 kuub en heeft nu een vergunning voor 80.000 kuub.

De uitrijdmachine

Het concentraat wordt door loonbedrijf Kuunders toegediend met een Challenger RoGator. Die heeft een laag eigengewicht, kan worden voorzien van cultuurwielen, is spoorvolgend en beschikt over GPS. De toediening gebeurt met een basis-sleufkouterbemester van Bomech die is voorzien van een speciale verdeler voor lage giften. De bemester heeft flexibele slangen, waardoor de beschadiging aan het gewas minimaal is.

Kumac mag het Fertraat als een van de weinige bedrijven aanwenden als kunstmestvervanger. "We doen mee met een pilot van het voormalige ministerie van LNV en de Europese Unie. Uitgangspunt is een gesloten mineralenkringloop. We hebben hiervoor ontheffing tot 2012."

Een loonwerker zou geen loonwerker zijn als hij daar zelf dan ook niet de juiste machine voor zou ontwikkelen. Kuunders: "Dat is een mooie spin-off. We hebben een uitrijdmachine ontwikkeld die het Fertraat tussen de aardappels brengt. Het wordt niet geïnjecteerd, maar wordt met slangetjes onder in de aardappelrug of op de grond gebracht in een groeiend gewas, dus toedienen waar een gewas het nodig heeft en niet meer dan nodig is. Dat zorgt voor een hoge werkingscoëfficiënt."

Op zijn eigen vijftig hectare aardappelen heeft Kuunders het Fertraat ook ingezet. "Ik heb er zeer goede resultaten mee bereikt zonder maar één korrel kunstmest. Niet verkeerd, zou ik zeggen." In totaal heeft de loonwerker er vorig jaar zo'n 1000 hectare mee bemest. "We hadden alleen maar goede resultaten. Het is wel lastig om anderen ervan te overtuigen. Aardappeltelers vinden het een goed idee, maar 'probeer het eerst maar bij de buurman', zeggen ze dan."

Pionieren is leuk, zeggen beiden, maar om andere partijen mee te krijgen, is nog wel eens lastig. "Toch moet je blijven innoveren om te kunnen voortbestaan", zegt Van Paassen. Kuunders beaamt dat. "We willen de drijfmest als kunstmestvervanger uiteindelijk op maat kunnen maken. Dat betekent dat we de gehalten van tevoren willen weten, we willen de mineralen kunnen splitsen, zodat we gewasgewijs kunnen sturen. Onbeperkt mest uitrijden gaat allang niet meer. We moeten onze klanten wat anders kunnen bieden. Dat wordt een nieuwe taak van de loonwerker."

Stap voor stap

Ook zijn er plannen voor een mestvergister. "Energieproductie en mineralen uit mest zijn gewoon de toekomst", stelt Van Paassen. "Maar het bouwblok is nu bomvol, dus een vergister betekent een tweede locatie. Maar die komt wel. We doen het stap voor stap. Het project moet wel te overzien blijven. Als de samenwerking goed op poten staat, is het gemakkelijker om volgende stappen te nemen."

Tekst: **Marjolein van Woerkom**

Foto's: **Van Woerkom, Kuunders**

advertentie

HOOGENDOORN HOUT

allround professionals

GROTE VOORRAAD, SNEL GELEVERD!

SNELHEID

MAATWERK

GEMAK

Het keurmerk voor
verantwoord
bosbeheer

Door het efficiënte productieproces en de grote voorraad kan Hoogendoorn Hout zowel kleine als grote aantallen in alle gangbare maten snel leveren. Maak het uzelf makkelijk en bestel ook meteen uw bevestigingsmaterialen en ijzerwaren zoals boren, schroeven, draadeinden en houtdraadbouten.

Kijk op www.hoogendoornhout.nl voor meer informatie over ons bedrijf en assortiment. Of bel direct met de afdeling verkoop voor een scherpe prijs en snelle levertijd via (0182) 39 65 71.

Hoogendoorn Hout - Pascalstraat 4, Reeuwijk
Bedrijventerrein Zoutman - Telefoon (0182) 39 65 71 - Fax (0182) 39 33 81
Mail info@hoogendoornhout.nl - www.hoogendoornhout.nl